Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 72 (7402) | СЕРАДА, 12 ЖНІУНЯ | 1942 г.

ПРАЧЫТАЎ—ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ.

ПАРТЫЗАНЫ! БОЛЬШ АКТЫЎНАСЦІ! УСІМІ СРОДКАМІ І СПОСАБАМІ ЗНІШЧАЙЦЕ НЯМЕЦКІХ КРЫВЯЖЭРЦАЎ!

МАЦНЕЙ УДАРЫ ПА КАМУНІКАЦЫЯХ ВОРАГА! ЗНІШЧАЙЦЕ ПАРАВОЗЫ, ЭШАЛОНЫ, РАЗБУРАЙЦЕ ЧЫГУНКІ, УЗРЫВАЙЦЕ І ПАЛІЦЕ СКЛАДЫ І НАФТАБАЗЫ.

НЕ ДАВАЙЦЕ ВОРАГУ ПЕРАВОЗІЦЬ ПА НАШЫХ ДАРОГАХ ЖЫВУЮ СІЛУ І ТЭХНІКУ!

ХОЧАШ, КАБ КРАСАВАЎ НАШ КРАЙ, КАБ ВОЛЬНА ЖЫЎ ТВОЙ НАРОД,— ЗАБІ НЕМЦА - ГАДА!

ВОСЬ ШТО РОБЯЦЬ АКУПАНТЫ Ў МОЗЫРЫ, КРЫЧАВЕ, СУРАЖЫ

БЕЛАРУСКАЯ ЗЯМЛЯ ЗАЛІТА КРЫВЁЮ І СЛЯЗЬМІ СОВЕЦКІХ ЛЮДЗЕЙ. ДЗЕ РАНЕЙ ГЭТАЙ ПАРОЮ ДАСПЯВАЛІ КАЛГАСНЫЯ ЎРАДЖАІ, ЦЯПЕР ЧАРНЕЕ СТАПТАНАЯ, СПУСТОШАНАЯ ЧУЖЫНЦАМІ ЗЯМЛЯ. НА ДЗЕСЯТКІ, НА СОТНІ ВЁРСТ — НІ ХАТЫ, НІ СЯЛА, ПУСТАШ, МОГІЛКІ ДЫ РАЗБУРАНЫЯ ПЕЧЫ НА ПАПЯЛІШЧАХ. НАД ШЫБЕНІЦАМІ КРУЖАЦЬ І КАРКАЮЦЬ КРУМКАЧЫ. СУМ І ГОРА ВІСІЦЬ НАД КРАЕМ. ДА БОЛЮ Ў СЭРЦЫ ЦЯЖКА БАЧЫЦЬ ЗРУЙНАВАНЫ КРАЙ, ЦЯЖКА СЛУХАЦЬ ЛЮДЗЕЙ, ЯКІЯ НА СВАІХ ПЛЯЧАХ ТРЫВАЮЦЬ УВЕСЬ ЦЯЖАР ВЯЛІКАГА ГОРА, СМУТКУ І ПАКУТЫ. ВОСЬ ШТО РАСКАЗВАЮЦЬ ЖЫХАРЫ МОЗЫРА, КРЫЧАВА, СУРАЖА І ІНШЫХ ГАРАДОЎ І ВЁСАК.

Засценак смерці

Насельніцтва Мозыра жыве, як у лагеры палонных. Фашысты аплялі горад калючым дротам і нікога не выпускаюць. Ні ў магазінах, ні на рынку нічога няма. Нельга купіць драбка солі, кавалка хлеба. Людзі ў лапах галоднай смерці. Пайшоў-бы чалавек у лес назбіраць грыбоў ці ягад, але нямецкія патрулі застрэляць адразу, як толькі выйдзеш на ўскраіну. Кожны дзень немцы прымушаюць усіх дарослых людзей хадзіць на рэгістрацыю. І ўсё-ж нішто не можа ўтрымаць людзей у горадзе, які ператвораны фашыстамі ў турэмны засценак.

Раніцой чалавек зарэгістрыруецца, а ўночы і след прастыў. Цёмны бор ды глухі палескі хмызняк любоўна і ахвотна прымаюць усіх, хто ідзе ў партызаны.

Турэмныя падвалы

Кожнага мазырчаніна немцы лічаць партызанам. Многа совецкіх служачых, інтэлігенцыі фашысты кінулі ў турэмныя падвалы, паравешалі і перастралялі. Штодня ў горадзе можна пачуць аўтаматную або кулямётную страляніну. Гэта п'яныя нямецкія салдаты і афіцэры практыкуюцца ў стральбе па жывых мішэнях — па совецкіх людзях. Няма таго дня, каб у Мозыры не пахавалі поўдзесятка — дзесятак чалавек, якія паміраюць у лапах лютых звяроў-фашыстаў. Мозыр стаў горадам смерці, могілкамі, турмою.

Але ні шыбеніцы, ні фашысцка-паліцэйскія расправы над насельніцтвам не ў сілах запалохаць мазырчан, зламаць іх волю да барацьбы.

Мы бачылі, як група мазырскіх хлапцоў кінулася на нямецкага патруля, і, вырваўшы з яго рук аўтамат, забіла гітлераўца.

Мы самі чыталі на сценах лозунгі — заклікі да помсты акупантам, напісаныя мазырчанамі.

— Нямецкія сабакі! Усіх вас падзяўбуць крумкачы, а косці вашы будуць грызці ваўкі. Смерць катам!

Не давай нідзе спагады
Немцу-зверу, немцу-гаду!
За грабеж і за разбой
Хай ён плаціць галавой!

Кроў нявінных людзей

Крывавую расправу над насельніцтвам Суражскага раёна нямецкае камандаванне назвала «тыднем барацьбы па знішчэнню партызан». Толькі не схаваць фашыстам за гэтай шыльдай страшэннага разбою. Гітлераўскія галаварэзы кінулі супроць насельніцтва танкі, браневікі, самалёты. Яны палілі вёскі, клубы, бальніцы, выразалі цэлыя сем'і, кідалі жывых людзей у агонь, закапвалі дзяцей жывымі ў зямлю.

Спалілі 2321 дом

Толькі за чатыры дні свайго крывавага разгулу фашысты спалілі 2321 дом. У Курынскім сельсовеце спалена 603 дамы, у Патацкім—462 дамы, у Астраўскім—293 дамы. Дашчэнту зруйнаваны гарадскі пасёлак «Ноўка», дзе спалена 456 дамоў. 17 вёсак спалена поўнасцю. Тут не знойдзеце ні хаты, ні дрэўца. Тут чорныя папялішчы ды слупы шэрага попелу ў ветраны дзень.

Як ліпку, абадралі людзей нямецкія акупанты. Яны забралі ў насельніцтва раёна 377 кароў, 1599 авечак, 183 коняй, 125 свіней, забралі вопратку, абутак. Яны хапалі ўсё, што трапіцца пад руку.

Гоняць на катаргу

Але самае страшэннае, жудаснае ў гэтай крывавай трагедыі—забойства мірных совецкіх людзей. Толькі за чатыры дні акупанты расстралялі і павесілі 124 чалавек. У вёсцы Курына і Астравок немцы зганялі людзей у хаты і падпальвалі. 102 чалавек немцы пагналі на катаргу ў фашысцкую Германію. З жудасцю расказваюць людзі аб смерці селяніна Кукончанка Пракопа Іванавіча. Нямецкія грамілы падвалаклі сваю ахвяру да шыбеніцы і накінулі на шыю пятлю.

— Пракляцце вам, каты! — выгукнуў Кукончанка. —Рыхтуецца вяроўка і на вас.

Насельніцтва спаленых вёсак цэлымі сем'ямі пайшло ў партызанскія атрады.

Гэта было ў Крычаве...

Настаўніца Таня Л. расказвае:

— Па вуліцы разбуранага Крычава ішла група дзяцей. Дайшоўшы да разбуранага будынку, дзе раней быў дзіцячы сад, дзеці спыніліся, і кожны па свайму стаў выказваць сваё абурэнне, гнеў да немцаў. Потым дзеці прыпомнілі, як ім было добра і весела ў дзіцячым садзе. І яны заспявалі песню, якую іх навучыла цёця Ірына — іх выхавальніца.

Таварыш Варашылаў,
Пісьмо табе пішу...

У гэты момант акурат праходзіў нямецкі афіцэр. Праўда, ён не ведаў рускай мовы, але, пачуўшы слова Варашылаў, спыніўся і спытаў у патруля.

— Аб чым спяваюць?

Той сабака ведаў нашу мову і сказаў.

— Агонь!—у ярасці крыкнуў афіцэр.

Кароткая чарга з аўтамата — і тры хлапчукі ўпалі мёртвымі.

У гэты-ж вечар у гарадскую ўправу былі выкліканы бацькі расстраляных дзяцей і ўзяты на ўлік, як «небяспечныя праціўнікі». Ім было загадана штодзень раніцай і вечарам прыходзіць на рэгістрацыю. Але яны пайшлі туды, адкуль больш зручна адпомсціць забойцам за сваіх дзяцей.

Кожную ноч чутны выбухі гранат, успыхваюць пажары. Гараць нямецкія склады, казармы, паліцэйскія ўправы. **Партызаны помсцяць катам за сваіх дзяцей, за іх жыццё—недапетую, абарваную песню.**

Нямецкія абіралы

Нямецкія грабежнікі, якія яшчэ ў першыя дні свайго прыходу спустошылі ўсе магазіны Мінскай вобласці, запэўнівалі насельніцтва, што хутка яны заваляць нямецкімі таварамі ўсю Беларусь.

Мінуў год, а магазіны ўсюды па-ранейшаму пустыя. Большасць іх зусім зачынена. Насельніцтва не можа дастаць тавараў самай неабходнай патрэбы, як соль, мыла, запалкі, табак і інш. Затое пачалі нажывацца нямецкія махляры. За пачак махоркі і каробку запалак нямецкаму салдату, або чыноўніку трэба даць дзве курыцы і тры дзесяткі яек. Так немцы ацэньваюць працу беларускага чалавека.

Вілы ў бок нямецкім абіралам—вось адказ беларусаў.

Асуджаюць на голад

Калгаснікам вёскі Шаркавіна немцы загадалі сеяць кожнаму паасобку.

Сабраўшы апошнія зерні, ускапаў і засеяў свой загон калгаснік Міхаіл К., каб пракарміць сям'ю, не загінуць галоднай смерцю.

Нядаўна ў вёсцы спынілася на ноч нямецкая часць. Каб не хадзіць далёка па сена, немцы сталі касіць на корм сваім коням яравыя пасевы. Скасілі і загон Міхаіла К.

Не мог стрываць стары калгаснік.

— Што вы зрабілі, зладзеі?

Гітлераўцы забілі-б старога да смерці, але якраз падаспелі партызаны з атрада тав. Р. і кулямі скасілі нямецкіх катаў усіх да аднаго.

Беларускія калгаснікі, партызаны!

Немцы ні ў грош не ставяць працу чалавека.

Знішчайце агідных чужынцаў, як толькі ўбачыце на сваім полі! Пільна ахоўвайце свой скарб, сваё дабро. Хавайце яго ад нямецкай навалачы! Карміце гітлераўцаў гранатамі, кулямі, віламі.

За здзекі над нашымі людзьмі, за спусташэнне нашай зямлі, за разбурэнне нашых гарадоў і сёл—смерць нямецкім акупантам!

За пралітую кроў
і звярыныя здзекі,
За пажарышчы сёл
і разгром гарадоў—
Укладайце фашыстаў
ў магілу навекі!
Хай зямлю нашу ўгноіць
іх чорная кроў

БІ НЕМЦА ШТЫКОМ, БІ НЕМЦА ГРАНАТАЙ!
НЕМЦЫ НЕ ЛЮДЗІ, А ЛЮТЫЯ КАТЫ!

На фронтах Айчыннай вайны

УДАРЫ З ПАВЕТРА

З 5 па 8 жніўня часцямі нашай авіяцыі на розных участках фронта знішчана або пашкоджана 160 нямецкіх танкаў, 950 аўтамашын з войскамі і грузамі, больш 240 павозак з боепрыпасамі, падаўлен агонь 38 батарэй палявой і зенітнай артылерыі, узарвана 16 складаў боепрыпасаў, патоплен вартавы карабель, разбіта 3 чыгуначных эшалоны, 6 цыстэрн з гаручым, 3 бронемашыны, рассеяна і часткова знішчана да 11 батальёнаў пяхоты праціўніка.

У РАЁНЕ КЛЕЦКАЙ

У адным з баёў наша часць перайшла ў контратаку і ўдарамі з флангаў знішчыла 6 танкаў і 450 салдат і афіцэраў праціўніка.

Упорныя бai прадаўжаліся ў раёне на поўдзень ад Клецкай. Нашы байцы самаадданна, з мужнасцю герояў адстайваюць кожны метр роднай зямлі.

У РАЁНЕ АРМАВІРА

Часці Н-скага злучэння, адбіваючы атакі гітлераўцаў, знішчылі толькі ў адным баю 7 нямецкіх танкаў, больш 300 салдат і афіцэраў праціўніка. На другім участку нашы байцы вялі жорсткія бai з танкамі і мотапяхотай праціўніка.

У раёне Крапоткін наша часць знішчыла 9 нямецкіх танкаў, 29 аўтамашын, 17 мінамётаў і да 700 гітлераўцаў.

УСЕ АТАКІ АДБІТЫ

Паўднёвей Варонежа гітлераўцы, падцягнуўшы рэзервы, спрабавалі вярнуць рад населеных пунктаў, гэтымі днямі занятых нашымі часцямі.

У ходзе баёў праціўнік панёс новыя вялікія страты ў жывой сіле і тэхніцы. Нашымі байцамі захоплена да 50 нямецкіх палявых гармат.

НА ЛЕНІНГРАДСКІМ ФРОНЦЕ

Актыўнымі дзеяннямі нашых разведчыкаў знішчана да 200 гітлераўцаў, разбіта 3 супроцьтанкавыя гарматы, некалькі кулямётаў і аўтамашын з боепрыпасамі.

У баю на адным з участкаў знішчана 50 салдат так званага «добраахвотнага галандскага легіёна».

НА БРАНСКІМ ФРОНЦЕ

Совецкімі воінамі адбіта атака праціўніка. На полі бою гітлераўцы пакінулі 130 трупаў салдат і афіцэраў. 6 совецкіх лётчыкаў пад кіраўніцтвам лейтэнанта Сіманава знішчылі 10 нямецкіх танкаў і 25 аўтамашын з пяхотай і боепрыпасамі.

ЗНІШЧАНА 400 НЯМЕЦКІХ САМАЛЁТАЎ

За мінулы тыдзень, з 2 па 8 жніўня ўключна, у паветраных баях, на аэрадромах і агнём зенітнай артылерыі знішчана да 400 нямецкіх самалётаў.

НА ЗАХАД

ЯКУБ КОЛАС

Апала заслона мядзяная хмар,
На захад плывуць іх клубы.
А я пазіраю ў знямелы абшар,
А ў сэрцы так многа журбы.
Вандроўніцы хмары,
Нябёсаў украсы!
Зрадніўся я з вамі
Ў далёкія часы.
На ветравы крыллі паслаўшы руно,
Здаецца, замлелі яны,
Як мара, як сон той, што сніўся даўно
У досвітак ранняй вясны.
Клубястыя хмары,
Куды вы плывеце?

Ой, многа вам, многа
Прастору на свеце!
Стаю, пазіраю ў блакітны разлог,
І колькі тых дум паўстае!
Чаруюць і вабяць прасторы дарог
На захад, дзе межы мае.
Купчастыя хмары,
Куды вас мкне вецер?
Вы роднаму краю
Мой сум занясеце.
Гарує краіна пад жорсткай пятой.
Як прагне збавення народ!
І дуб мой над рэчкай глядзіць сіратой,

Галіны схіліўшы на ўсход.
Грымотныя хмары!
Рассыпце маланкі
На голавы катаў
З нябеснай палянкі!
Павісла над лесам у родным краю
Удушлівай гары імгла.
Пячаць непакоры ў смяротным баю
На чола народа лягла.
На захад, на захад
Спяшайцеся, хмары!
Варожаю кроўю
Залейце пажары!

Пленум Саюза совецкіх пісьменнікаў Беларусі

7 і 8 жніўня ў Маскве адбываўся пленум праўлення Саюза совецкіх пісьменнікаў Беларусі. У цэнтры ўвагі пленума стаялі творчыя пытанні. Былі абмеркаваны новыя творы беларускіх пісьменнікаў, напісаныя за час Айчыннай вайны. На пленум сабралася многа беларускіх пісьменнікаў. Прыехалі і беларускія пісьменнікі-франтавікі. У рабоце пленума прынялі ўдзел сакратар Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі тав. **Т. Гарбуноў,** намеснік старшыні Соўнаркома БССР тав. **І. Крупеня.**

На пленуме была дадзена высокая ацэнка новым творам беларускіх пісьменнікаў. 7-га жніўня з дакладамі аб прозе, паэзіі і драматургіі выступілі **Міхась Лынькоў, Кузьма Чорны** і **Васіль Барысенка.** Грунтуючыся на літаратурных фактах, дакладчыкі адзначылі працэс далейшага развіцця беларускай літаратуры, бурнага яе росту, яе народнасці. Дакладчыкі адзначылі той няўхільны факт, што ўсе беларускія пісьменнікі, у час вялікага цяжкага выпрабавання роднай зямлі, асталіся да канца вернымі беларускаму народу. Разам з народам яны змагаюцца з подлымі нямецкімі прышэльцамі, з ненавіснымі чужынцамі, якія навалакліся на Беларусь, каб заняволіць беларускі народ.

Помсціць жорстка і бязлітасна! За руіны гарадоў, за папялішчы родных сёл. За зняволеную беларускую зямлю. За зняважаныя святыні народа. За рэкі народнай крыві, пралітай фашысцкім звяр'ём!

Бязмежная любоў да радзімы, адданасць роднаму беларускаму народу, воля к змаганню да таго часу, пакуль ніводнага немца не астанецца на роднай зямлі —вось лейтматывы новых твораў беларускіх пісьменнікаў.

Высокую ацэнку атрымала беларуская паэзія. Яна ўзбагацілася новымі творамі **Максіма Танка, Пятра Глебкі, Пімена Панчанка, Аркадзя Куляшова, Петруся Броўкі, Міхася Машары, Цімоха Крысько, Анатоля Астрэйка.**

Янка Купала і **Якуб Колас**—гэтыя магутныя таленты нашай літаратуры—сказалі вялікае слова сваёй паэзіяй за родны народ, супроць гітлераўскіх гадаў.

Высокую ацэнку атрымала новая беларуская проза—апавяданні **Міхася Лынькова,** новая драма **Кандрата Крапівы** «Песня аб радзіме», новыя творы **Кузьмы Чорнага, Алеся Стаховіча, Віталія Вольскага.**

8 жніўня адбыліся спрэчкі па дакладах. Выступалі беларускія пісьменнікі і паэты **Кандрат Крапіва, Віталі Вольскі, Пятро Глебка, Максім Танк, Міхась Машара, Пімен Панчанка, Цімох Крысько.** Выступіў рускі пісьменнік — старшыня Саюза совецкіх пісьменнікаў СССР **Александр Фадзееў,** выступалі сакратар ЦК КП(б) Беларусі тав. **Гарбуноў,** намеснік старшыні Соўнаркома БССР тав. **Крупеня,** сакратар ЦК ЛКСМБ тав. **Зімянін.**

Усе ацэнкі і вывады былі адзінадушнымі: беларуская літаратура ўзбагацілася новымі творамі. Слова беларускіх пісьменнікаў гучыць як слова народных трыбунаў, як кліч да вялікага змагання за вызваленне роднай зямлі ад нямецкіх акупантаў.

ХРАБРАСЦЬ РАЗВЕДЧЫКАЎ

Разведчыкаў было 12. Вяртаючыся пасля выканання баявога задання, яны наткнуліся на нямецкую засаду. Вораг меў сілу ў сто разоў большую, чым партызаны.

— Рус, здавайся!—крычалі фашысты, акружаючы разведчыкаў.

Аднак партызаны не збянтэжыліся. Пад умелым кіраўніцтвам свайго камандзіра тав. А. яны з боем вышлі з акружэння і вынеслі 2 раненых байцоў, забілі пры гэтым 20 нямецкіх салдат.

Адважныя разведчыкі своечасова вярнуліся ў свой атрад. Яны прынеслі ў штаб падрабязныя даныя аб сілах і ваенных умацаваннях немцаў у адным з населеных пунктаў Н-скага раёна Беларусі.

Партызан **Іван М.**

РЫХТУЕМ ЗНІШЧАЛЬНІКАЎ ТАНКАЎ

Паміж байцамі нашага атрада разгортваецца спаборніцтва на лепшае асваенне зброі. Прыклад усім паказваюць партызаны Антон А., Нікалай Л., Аляксандр Н., Іван Ч. Яны дасканала вывучылі зброю, трымаюць яе заўсёды ў чыстаце. Яны добра вывучылі кулямёт.

У атрадзе створана супроцьтанкавая група. Партызаны Якаў К. і Фёдар Р. вучаць байцоў знішчаць фашысцкія танкі.

Партызан **Міхаіл Т.**

ЯК Я ЗДАБЫЎ ЗБРОЮ

Іду ў партызанскі атрад, а тут ніякай зброі. Што-ж рабіць?—думаю я. Чым біць гітлераўскіх гадаў?

На дапамогу прышла смелая думка. Калі наступіла глыбокая ноч, я пайшоў у хату паліцэйскага.

— Ці можна пераначаваць?—пытаю.

— Адкуль будзеш?

— Ды вось з суседняй вёскі, працую ў паліцыі,—адказаў я.

Пераначаваць дазволіў. Убачыўшы, што на сцяне вісіць вінтоўка, я мігам зняў яе і скамандаваў.

— Рукі ўгору!

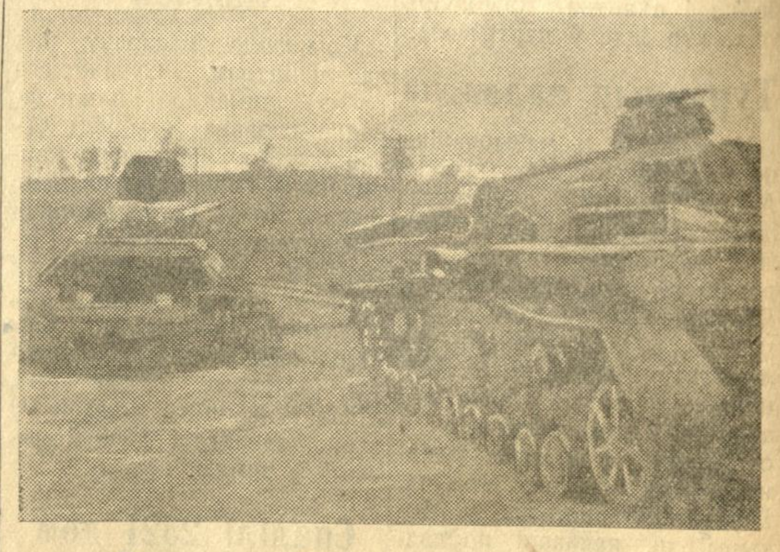
Паліцэйскі вылупіў вочы, увесь задрыжаў. Забіўшы здрадніка, я пайшоў у лес, да партызан. Пачаліся баявыя дзеянні. У першай аперацыі я забіў 2 немцаў, у другой—3, апрача гэтага знішчыў гранатамі кулямётны разлік і аўтамашыну.

Некалькі разоў хадзіў у засаду. Група партызан, якой камандаваў я ў баю каля вёскі Д., забіла 10 салдат і двух узяла ў палон.

Наперадзе яшчэ многа жорсткіх баёў. І я не пашкадую ні сіл, ні жыцця для таго, каб з чэсцю выканаць свой абавязак перад любімай радзімай.

Партызан **АЛЯКСАНДР П.**

ЯНЫ ТАПТАЛІ НАШЫ ПАЛЕТКІ

Варожыя танкі. Іх падбілі партызаны.

НА ЗАНЯВОЛЕНАЙ ЗЯМЛІ

НЕ ЧАПАЙ—УЗАРВЕЦЦА!

На відным месцы ў мястэчку Чашнікі совецкія патрыёты вывесілі чырвоны сцяг.

Каб дагадзіць начальству, нямецкі сабака — бургамістр сам палез здымаць сцяг. Не паспеў ён дакрануцца да дрэўка, як узляцеў у паветра... на мінах, што падклалі кемлівыя партызаны.

ДОБРАЕ ЖЫЦЦЁ ПА-НЯМЕЦКУ

У валасных управах і па вёсках Беларусі немцы вывешваюць плакаты аб «добрым» жыцці ў Германіі. А побач, як правіла, строгі загад: «Хто сарве плакат—будзе расстраляны!».

Вось табе і «добрае» жыццё!

ПАДАТАК ЗА ХВАРОБУ

На Магілеўшчыне і ў радзе іншых абласцей Беларусі немцы забаранілі насельніцтву звяртацца да доктара без дазволу на гэта валасное ўправы. А дазвол гэты даецца толькі тады, калі хворы заплоціць падатак.

НЕ ЗЛІЧЫЦЬ НЯМЕЦКІХ МАГІЛ

«Падлічыць усе магілы немцаў!»—так загадалі гітлераўцы валасным бургамістрам на Беларусі. Тыя лічылі, лічылі ды з ліку збіліся.

Ізноў ляцяць страшныя загады.

Нямецкія халуі — бургамістры ўжо рукамі разводзяць: дзе-ж ты іх падлічыш, гэтыя нямецкія магілы, калі з кожным днём, з кожнай ноччу прыбаўляюцца ўсё новыя і новыя.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ
73450

Ганс здзу...
і яму падобныя «за кароткі час